

ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КМСОНП

Н.В. Почерніна

Таврійський державний агротехнологічний університет

Анотація - розкривається особливість організації індивідуально-консультативної роботи викладачів та індивідуальної роботи студентів на економічному факультеті

Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у вищих навчальних закладах передбачає підвищення ролі самостійної роботи студентів, активізацію їх пізнавальної діяльності з метою формування професійних навичок, сучасного наукового мислення, свідомого ставлення до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільного орієнтування в інформаційному просторі, внутрішньої потреби у саморозвитку.

Окремим видом самостійної роботи студентів виступає індивідуальна робота, яка передбачає спілкування викладача та студента у формі індивідуально-консультативної роботи.

В умовах активного пошуку новітніх форм організації навчального процесу та активізації самостійної роботи студентів ця форма спілкування набуває особливого значення.

Мета статті — визначити основні засади організації і контролю проведення індивідуально-консультативної роботи викладачів зі студентами економічного факультету ТДАТУ.

Завданнями дослідження є:

- уніфікація вимог до організації індивідуально-консультативної роботи в межах факультету;
- створення передумов для реалізації принципу індивідуалізації навчального процесу.

Результати дослідження:

Основними поняттями, які розкривають зміст індивідуально-консультативної роботи в рамках КМСОНП є:

Самостійна робота студентів (СРС) – це форма навчального процесу у ВНЗ, що є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять [1, с.7].

Індивідуальна робота студентів (ІР) – вид самостійної роботи студента по виконанню чітко визначених завдань завершеного характеру, які підлягають оцінюванню [2, с.3].

Індивідуально-консультативна робота (ІКР) — це форма організації навчальної роботи викладача зі студентами, яка орієнтована на розвиток

індивідуальних здібностей студента та розкриття його пізнавального та творчого потенціалу.

Кінцевою метою ІКР є досягнення майбутніми фахівцями компетентностей, адаптованих до вимог сучасного ринку праці.

Планування індивідуально-консультативної роботи повинно враховувати наступні положення:

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується індивідуальним навчальним планом студента (ІНПС) і повинен становити згідно вимог ECTS разом з індивідуальною роботою не менше 50% загального обсягу трудомісткості навчання з дисципліни [3, с. 6].

Кількість годин, відведених на самостійну та індивідуальну роботу по дисциплінах, відображається у базовому та робочому навчальних планах, ухвалених Радою факультету та затверджених проректором з навчальної роботи для кожної спеціальності та кожному освітньо-кваліфікаційному рівню підготовки.

Окремим елементом навчального плану можуть бути впроваджені індивідуальні навчальні заняття (ІНЗ) з фонду аудиторного часу, які є формою самостійної роботи студентів під керівництвом викладача.

Час, відведений для індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами, визначається навчальним планом і становить 10-20% загального обсягу навчального часу (в залежності від форми навчання та освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки), відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Графік індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами затверджується кафедрою.

Перелік завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів, форми її організації та звітності, терміни виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань з СРС, визначаються кафедрою під час розробки робочої навчальної програми дисципліни. Розподіл часу між СРС та індивідуальною роботою по окремих темах дисципліни визначається ведучим викладачем та затверджується на засіданні кафедри.

За вимогами КМСОНП самостійна та індивідуальна робота студентів показується окремими модулями у структурі залікового кредиту. За рішенням кафедри окремим модулем може бути представлена наукова робота студента. Оцінювання за стандартами ECTS передбачає нарахування певної кількості балів по кожному із названих модулів.

Виділення *видів та форм індивідуально-консультативної роботи* проводиться з урахуванням специфіки викладання дисциплін економічного профілю.

Індивідуально-консультативна робота може бути класифікована наступним чином:

- за характером: роз'яснювальна, контролююча, стимулююча;
- за спрямуванням: орієнтована на окремого студента або групу студентів.

Формами індивідуально-консультативної роботи є:

Індивідуальні заняття, які проводяться з окремими студентами з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних творчих здібностей. Вони передбачають:

- виконання завдань базового рівня тими студентами, які мали пропуски або низький рівень знань з певних тем;
- виконання завдань підвищеної складності тими студентами, що мають високий рівень знань та більш глибоко вивчають тему;
- тренінги;
- екскурсії;
- евристичні бесіди;
- тощо

Консультації, що проводяться викладачем для студентів з метою роз'яснення навчального матеріалу та аспектів професійної та науково-пошукової діяльності. Консультації можуть проводитись по окремим темам курсу, по блокам навчального матеріалу, стосовно окремого індивідуального завдання навчального чи наукового характеру, при підготовці до підсумкового контролю та державної атестації. Викладач – куратор надає кваліфіковані консультації щодо формування індивідуального навчального плану студента [4, с. 15]

Індивідуальна робота студентів полягає у виконанні ними у визначений термін конкретизованих індивідуальних навчально-дослідних завдань, які підлягають оцінюванню.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) передбачають створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів і мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька студентів.

Відповідно до сутності виконуваного індивідуального навчально-дослідного завдання індивідуальна робота набуває таких форм:

- *навчально-аналітична*: виконання рефератів, домашніх завдань і розрахунково-графічних робіт; підготовка практикуму з навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення; складання глосаріїв, кросвордів, ребусів, тестів тощо; виконання завдань у робочому зошиті; підготовка опорних схем та асоціативних рисунків у розрізі тем курсу; створення банку візуального супроводження навчального курсу тощо;
- *пошуково-аналітична*: виконання курсових робіт; підготовка критичного есе на статті зарубіжних і вітчизняних авторів по визначеній тематиці; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу; збір статистичних та інших даних конкретних підприємств, регіонів; презентації тощо;

- *науково-дослідна*: підготовка доповіді на конференцію, участь у проведенні олімпіади; участь у роботі наукового гуртка; виконання науково-дослідної роботи на конкурс; виконання досліджень в межах бюджетної наукової програми ТДАТУ тощо;
- *практично-орієнтована*: аналіз конкретної виробничої ситуації та підготовка аналітичної записки (Case study); складання бізнес-плану; переклад іноземних текстів професійного спрямування; написання дипломної роботи; участь у діловій грі; оформлення звітів проходження практик тощо.

Методичне забезпечення індивідуальної роботи студентів формується на наступних засадах:

Основні положення по виконанню індивідуальної роботи студентів повинні бути відображені у робочій програмі курсу та «Методичних вказівках для самостійної та індивідуальної роботи студентів» з кожної дисципліни. Вони формуються відповідно до вимог ТДАТУ та вимог економічного факультету, конкретизованих у «Положенні про самостійну роботу студентів економічного факультету» та «Методичних вказівках по формуванню навчально-методичного комплексу дисципліни за вимогами КМСОНП».

Як правило, для виконання курсової роботи, звітів по практиці, випускної (дипломної) роботи, а також науково-дослідної роботи студентів розробляються окремі методичні вказівки.

З метою створення сприятливих умов для самостійної та індивідуальної роботи студентів та підвищення якості навчального процесу кафедри факультету можуть формувати бази даних, збірники ситуаційних завдань, бібліотеки періодичних видань тощо.

Рекомендації по виконанню ІНДЗ повинні містити в собі вказівки щодо терміну, обсягу та змісту виконання; давати достатній перелік літератури чи називати інше джерело отримання інформації; наводити зразки оформлення ІНДЗ; пояснювати механізм нарахування балів за виконану роботу.

Організація індивідуальної роботи студентів та індивідуально-консультативної роботи викладачів проводиться наступним чином:

Студенти, що приступають до вивчення дисципліни, на перших заняттях повинні бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної та індивідуальної роботи з даного курсу, термінів її виконання, кількості балів за кожен вид робіт, часу проведення консультацій або індивідуальних навчальних занять.

Індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням ІНПС і можуть складати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін. Види ІНЗ, їх обсяг, форми та методи поточного і підсумкового контролю (крім державної атестації) визначаються ІНПС.

Терміни виконання індивідуальних завдань, у тому числі курсових проектів (робіт), практик обумовлюється робочою програмою з дисципліни, затвердженою у встановленому порядку.

Консультативна робота викладача зі студентами здійснюється відповідно до графіка, складеного кафедрою, в якому визначено час проведення консультацій та аудиторія (які узгоджуються з навчальним відділом).

Контроль індивідуальної роботи студентів здійснюється на таких підставах:

Зміст, обсяги, кількість виділених балів та терміни здачі модулів самостійної, індивідуальної та наукової роботи доводяться до студентів, як правило, на початку семестру. Підсумок модуля наукової роботи виставляється ведучим викладачем при закінченні вивчення дисципліни.

Оцінка за модуль індивідуальної роботи виставляється, як правило, викладачами, що ведуть практичні (лабораторні, семінарські) заняття. Оцінка за модуль самостійної роботи виставляється ведучим викладачем (лектором) у поза аудиторний (на консультаціях) час або під час проведення ПМК.

Результати контролю виконання ІНДЗ у відповідності з вимогами КМСОНП заносяться в Журнал обліку опрацьованого програмного матеріалу та успішності студентів у графу «Індивідуальна робота».

Студент, який пропустив лабораторне практичне або семінарське заняття, зобов'язаний їх відпрацювати під керівництвом викладача або виконати індивідуальну роботу (реферативну, розрахункову тощо), відпрацювання записується у журнал відпрацювання занять кафедри. Студент має право на перездачу лабораторних, практичних, семінарських, індивідуальних робіт в час, передбачений графіком консультацій кафедри, до моменту проведення ПМК.

Висновки. Індивідуально-консультативна робота є однією із важливих форм організації навчального процесу за якої вибір способів, прийомів, темпу навчання враховує індивідуальні відмінності студентів, рівень розвитку їх здібностей до навчання. Вона передбачає проведення індивідуальних занять та консультацій.

В процесі індивідуально-консультативної роботи викладач надає допомогу та проводить контроль виконання індивідуальної роботи студентів у формі перевірки індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Уніфікація вимог до проведення індивідуально-консультативної роботи в межах факультету сприятиме покращенню якості навчального процесу та активізації самостійної роботи студентів по опануванню навчальним матеріалом та набуття професійних навичок.

Література:

1. Методичні рекомендації щодо впровадження в аграрних ВНЗ України III-IV рівнів акредитації окремих нормативних і навчально-методичних матеріалів з кредитно-модульної системи організації навчального процесу. - К.: Аграрна освіта, 2005. - 56 с.;

2. Положення про самостійну роботу студентів економічного факультету Таврійської державної агротехнічної академії;
3. Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Наказ МОН України № 774 від 30.12.2005 р.;
4. Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу підготовки фахівців в Таврійському державному агротехнологічному університеті.

Summary

The peculiarity of organizing individual-consultative work of the lecturers and individual work of the students in Faculty of Economics is consider